

Espai de coneixement:

LA LLIBERTAT I SEGURETAT

Es diu que la **llibertat** és la capacitat d’escollir, un concepte filosòfic exclusiu dels éssers humans que ha generat grans debats i innumbrables tesis i dissertacions de grans pensadors i pensadores. La llibertat implica conèixer la diversitat d’opcions que tenim per tal de poder escollir. Per tant, sense aquest coneixement previ no pot haver-hi llibertat. En el plànol del drets sexuals i reproductius, aquest concepte es pot vincular a la llibertat d’opció sexual, d’identitat, de relacions i de pràctiques sexuals, entre d’altres. Així doncs, podem vincular la llibertat de cada persona a decidir i escollir el moment en el que vol tenir relacions sexuals, amb qui i quines pràctiques vol tenir.

Respecte a la **seguretat**, Shahrbanou Tadjbakhsh, directora del Programa per a la Pau i la Seguretat Humana de les Nacions Unides, ens diu que *la millor manera de lluitar contra la inseguretat és garantir les absències de necessitat i por de cada persona*, és a dir, la seguretat no ve donada per agents externs, prové d’una i d’un mateix i cal garantir-la, entre d’altres, mitjançant la prevenció d’aquells aspectes que ens provoquen por o necessitats. La seguretat s’ha d’entendre no com una qüestió col·lectiva i externa, sinó com quelcom interior; cada persona té unes necessitats o pors que ha de cobrir per sentir-se segura.

Sentir-se segur o segura ens ajuda en el nostre desenvolupament individual, així, vincularem el concepte de seguretat amb els drets sexuals i reproductius com un component imprescindible en l’inici, manteniment i finalització de les relacions afectives i sexuals. Cada persona sent, percep i viu la seguretat de manera diferent i cal tenir-ho en compte per tal de respectar la seva llibertat individual.

És important trobar les estratègies per prendre una decisió lliure i segura. Alguns conceptes que poden ajudar són:

L’autoestima. El valor i la percepció que tenim de nosaltres mateixos i mateixes, ajuda a consolidar una personalitat en les relacions interpersonals. És necessari un bon nivell d’autoestima per respectar els nostres desitjos i negociar per arribar a acords amb la nostra parella.

La **comunicació.** Parlar amb l’altra persona, tenint en compte que tot i que hi hagi una relació afectiva cada persona pot pensar diferent.

La **motivació.** Fer una llista de les motivacions pròpies i una altra de les influències que poden venir donades per la pressió del grup, de la parella, els rols de gènere o de la nostra cultura d’origen.

Tenir un pla. És recomanable planejar la relació sexual amb l’altra persona, especialment les primeres vegades, trobar un lloc adequat on poder-se sentir bé, desinhibir-se i comptar amb un mètode anticonceptiu i que protegeixi de les ITS a mà.

El xantatge emocional. Evitar situacions com o ho fem o..., si m’estimes..., fes-ho per mi.... En una relació de dos, la decisió és de dos.

Els inhibidors. El consum de drogues o alcohol pot ajudar a tenir la sensació de seguretat per tenir relacions sexuals i ajudar a desinhibir-se. Cal tenir en compte que també redueixen la sensació de risc, amb el perill que no s’utilitzi preservatiu o redueixen la capacitat de reacció i de decisió davant situacions no desitjades.

El sexe virtual, o cibersexe és una opció més però cal prendre consciència que el suposat anonimat que ofereix de vegades no està assegurat i no se sap qui hi ha a l’altra banda.

Anna Morero i Belen Varela. Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears.
Adaptat de Oliveira M. Conceptos que vertebran esta propuesta: género, sexualidad y educación afectivo-sexual.
Federación de Planificación Familiar Española (FPFE).

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR DE CATALUNYA I BALEARS

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) és una entitat no governamental interdisciplinària d'àmbit autonòmic formada per persones interessades en la promoció i defensa del Drets Sexuals i Reproductius. Es va constituir a Barcelona l'any 1982, arran del sorgiment dels Centres de Planificació Familiar. Es proposa impulsar, fomentar i facilitar la sensibilització, la prevenció i l'educació de la societat en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva. És una de les entitats fundadores de la Federació de Planificació Familiar d'Espanya (FPFE), organisme que integra a totes les associacions que treballen a nivell estatal. Així mateix, forma part de la Federació de Planificació Familiar Internacional (IPPF) dedicada a la promoció i defensa de la salut sexual i reproductiva, amb representació a diversos països d'arreu del món.

C. Pere Vergés 1, Planta 10 desp. 1 - 08020 Barcelona
Tel/Fax: 93 305 53 22
Cap de Programes: coordinacioprojectes@apfcib.org
Administració: administracio@apfcib.org
Ens trobaràs a www.apfcib.org / www.observatori.apfcib.org

COM POTS FER-TE SÒCI/A?

Si voleu rebre més informació o fer-vos socis/es només cal que envieu un mail a administracio@apfcib.org amb la següent informació:
Nom i Cognoms:
Adreça, codi postal i població:
Telèfon de contacte:
E-mail:
Professió:

LA QUOTA DE SOCI/A SÓN 40€ ANUALS
La quota per a menors de 30 anys són 20€ anuals

Drets sexuals i reproductius

XXIII Premi 8 de març Maria Aurèlia Capmany

DRET A LA LLIBERTAT I SEGURETAT

www.observatori.apfcib.org
www.dsir.apfcib.org

Xerrada a càrrec de
Mercè Meroño Salvador
d'Àmbit prevenció

Dimarts 23 de març a les 18:00h
al Centre Cívic Can Basté (Passeig Fabra I Puig, 274-276. Barcelona)

Ajuntament de Barcelona
Dones

ASSOCIACIÓ DE
PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARS

Generalitat de Catalunya
Departament
de Salut

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Dones

Totes les persones tenen el dret a decidir si tenen relacions sexuals o no, amb qui i amb quina freqüència. Això implica que ningú pot ser forçat o forçada per una altra persona a tenir relacions sexuals, que tots i totes tenim dret a expressar les nostres preferències sexuals i a escollir la parella sexual, i que cap dona pot ser forçada a tenir un embaràs o un avortament, ni ser sotmesa a una intervenció sense el seu consentiment lliure i informat.

Mercè Meroño Salvador

Directora de programes adreçats a treballadores del sexe.
Socia-fundadora d'Àmbit Prevenció

Aquest dret ens confronta amb el fet de com és d'important garantir la universalitat del dret en si mateix, com les condicions per tal de què aquest dret es pugui exercir. És per això que m'agradaria en primer lloc, recordar a totes les dones que en molts països i racons d'aquest mon pateixen o encara seguiran patint, per la seva condició de ser dones, la manca de llibertats. Són nombrosos els informes de prestigioses organitzacions, notícies en els mitjans de comunicació o veus de dones que encara ens recorden que estem lluny encara i que queda molt per fer.

El dret a la llibertat i a la seguretat, va lligat irremeiablement a la capacitat d'empoderament i als factors estructurals i de context (condicions socials, culturals, econòmiques i polítiques) entre altres, de les dones. Malgrat ser una condició inqüestionable, son moltes encara les circumstàncies que fan que dones de diferents països, i cultures diverses, encara no puguin triar el fet de ser mares o el de no ser-ho. Així com tampoc tinguin garantides les condicions necessàries per què no perilli la seva vida o la del seu fill i filla.

Haurem també, de posar en rellevància altres factors que dificulten l'assoliment d'aquest dret, com serien, els condicionats que provenen de les pròpies parelles o entorns familiars, els socials, religiosos i altres que tenen a veure amb situacions de total manca d'autogestió o llibertat (tràfic de persones, conflictes bèl·lics...). És encara un fet que constatem, com l'exercici de la capacitat de decisió de moltes dones es veu minvada pels xantatges emocionals i/o econòmics que es produeixen dintre de l'àmbit de la parella o com és un fet prevalent de moltes cultures, l'estereotip de la fertilitat de la dona com a font principal per aconseguir o millorar el seu estatut.

Quins son els canvis que poden afavorir per tal de millorar i garantir les condicions per què aquest dret sigui una realitat compartida per totes les dones?

Des del treball que realitzem en la nostra associació, Àmbit Prevenció, en el nostre dia a dia amb moltes dones, constatem que tenir o estar en alguna d'aquestes circumstàncies, suposa en el nostre entorn també, tenir majors dificultats per gaudir del dret a la llibertat i seguretat:

- a) Ser immigrada i família monoparental.
- b) Tenir una situació econòmica desfavorida.
- c) L' estigmatització que cau fortament sobre les dones que son consumidores de drogues, treballadores del sexe o portadores del VIH.
- d) Ser víctima del tràfic de persones (explotació sexual, laboral...).

Sovint ens trobem amb el qüestionament, l' excessiva sol·licitud de justificació o negació, de les demandes de les dones, per part de sectors professionals o institucionals. Agents en els que recau la responsabilitat de gestionar, acollir o donar suport a les demandes d'aquestes. Observem com sovint s'exclou a moltes d'aquestes dones dels processos de decisió, argumentant que el criteri del professional té més valor científic o tècnic, que "elles no poden prendre decisions per la seva condició o circumstància". Aquests fets els podem constatar especialment en la limitació d'ajuts econòmics o manca de gratuïtat en les IVE's, en la necessitat de documentació per tal de gaudir d' IVE amb garanties mèdiques, en les limitacions de la decisió i de l'oportunitat de ser mares per part de dones pobres o amb pocs recursos. És a dir, criteris arbitraris i conjunturals que precisament, no posen l'accent en la capacitat d'autogestió de les dones i la situen de nou en la minoria d'edat, provocant més pobresa, exclusió i estigmatització.

Què hem de demostrar les dones per poder gaudir d'un dret tan fonamental com aquest? Indubtablement, res.

Per finalitzar, m'agradaria transmetre que cal dirigir encara molta energia, compartir esforços i ser generoses amb totes aquelles dones que estan molt lluny encara de gaudir d'aquest i de molts altres drets relacionats amb la salut sexual i reproductiva. També aprofundir, com a dones i professionals, en el treball d'estratègies que augmentin l'empoderament de totes les dones i denunciar fermament aquelles situacions en les que es vulnerin algun d'aquests drets, ja que mai el patiment i la manca de llibertat d'una sola dona serà justificable.

Mercè Meroño Salvador

La [Federació de Planificació Familiar Internacional](#) (IPPF) ha treballat durant molts anys en la Declaració dels Drets Sexuals i Reproductius. Aquesta Declaració inclou drets reconeguts anteriorment en tractats i convencions com a principis dels Drets Humans. Així doncs, utilitza els títols dels Drets Humans ja reconeguts però especifica les garanties que inclouen en matèria de sexualitat.

Pel que fa al [dret a la llibertat i seguretat](#) s'estableixen una sèrie de criteris a tenir en compte per tal de garantir-lo a nivell internacional:

- ⌘ Cap persona pot ser subjecte d'assassinats o càstigs corporals judicials o extrajudicials per motiu del seu comportament sexual, identitat o expressió de gènere.
- ⌘ No es pot posar en risc la salut de cap dona per haver-li negat un tractament sanitari a causa d'alguna condició física o mental, o en base a que altres persones assignin un valor competitiu a algun fetus que ella porti al seu si.
- ⌘ Cap dona pot ser condemnada a la maternitat forçada com a resultat d'haver exercit la seva sexualitat.
- ⌘ Totes les persones tenen dret a viure lliures de pràctiques tradicionals malsanes, incloent la mutilació genital femenina i el matrimoni forçat o infantil.
- ⌘ Totes les persones tenen dret a viure lliures de violència, incloent qualsevol forma d'abús físic, verbal, psicològic, econòmic, assetjament sexual, violació i qualsevol altra forma de violència sexual coercitiva.
- ⌘ Cap decisió, pràctica o expressió sexual de qualsevol persona, incloses les treballadores sexuals, pot justificar o excusar el càstig per violència, abús o assetjament.
- ⌘ Totes les persones migrants han de tenir accés als mitjans de protecció contra el dany corporal i contra la violència i abús en base a les seves expressions sexuals i de gènere, així com als mitjans de protecció i garantia de la salut i drets sexuals.
- ⌘ Totes les persones tenen dret a buscar i gaudir d'asil per a protegir-se de la persecució, inclosa la del propi estat, amb l'objectiu d'evitar ser víctimes d'abús greu per raons de gènere, sexe, identitat de gènere, comportament sexual, orientació sexual o estatus de VIH/sida.

La reivindicació de la Declaració de Drets Sexuals i Reproductius és una confirmació del que vivim quotidianament quan treballem en una realitat que la nostra entitat, entre moltes d'altres, reconeix tant a nivell nacional com internacional. Així doncs, la necessitat d'insistir en aquesta tasca es fa imperativa, alhora que també ho és la incidència política per tal d'introduir aquesta temàtica com a prioritària dins les agendes polítiques. Només d'aquesta manera aconseguirem assolir i garantir aquests Drets Sexuals i Reproductius.

Sílvia Aldavert

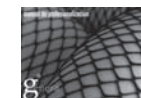
Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears

SABIES QUE...

El 50% de les agressions sexuals, que tenen lloc a tot el món, són a dones de 15 i menys anys? I que 2 terços de les malalties de transmissió sexual es donen en persones de menys de 25 anys?

Font: Organització Mundial de la Salut. Revista Diálogos, FPFE.

RECOMANACIONS DEL MES

UN MANUAL
Manual de profesionalización de
trabajadoras sexuales
GENERA
www.genera.org.es/archivo/Guia.pdf

És un material que vol donar continuïtat a altres experiències amb la publicació de materials fets per les persones treballadores del sexe i per a les persones treballadores del sexe. Ha estat realitzat a partir d'un procés participatiu amb l'objectiu que, les treballadores del sexe, puguin desenvolupar la seva feina de forma segura i professional. Tenint en compte que la valoració dels coneixements de les treballadores del sexe significa la presa de control de la seva feina i, per tant, millorar una part important de la seva vida.

UNA ASSOCIACIÓ
ÀMBIT PREVENCIÓ
Una associació per a la salut i la qualitat de vida
www.ambitoprevencio.org

És una associació sense afany de lucre i d'abast estatal, que té com a objectiu principal la prevenció i l'assistència en drogodependències i Sida. L'entitat té diferents àrees i programes com és l'Àrea de Treball Sexual i Salut que fomenta la prevenció com un dret i té com a objectiu afavorir els drets i dignificar els treballadors i les treballadores del sexe. Les línies d'actuació estan basades, d'una banda, en la reducció de danys a través d'estratègies de prevenció que contemplin la formació, la informació i l'educació integral. I per l'altra, l'apropament dels usuaris i usuàries als circuits sanitaris i socials existents.

UNA PEL·LÍCULA
Madeinusa
Claudia Llosa, Perú 2006

Madeinusa és una nena de 14 anys que viu en un poble perdut de la serralada blanca del Perú que es distingeix per la seva fervorosa religiositat. A partir del Divendres Sant, a les tres de la tarda -just quan Crist mor crucificat- fins al Diumenge de Resurrecció, el poble sencer pot fer el que li vingui de gust. Durant els 2 dies sants no existeix pecat: Déu està mort, no els veu. Tot és acceptat i permès, sense remordiment algun any rere any Madeinusa, el seu germana Chale i el seu pare Don Cayo, l'alcalde i cacic, conserven aquesta tradició sense qüestionar-la, però tot es veurà qüestionat amb l'arribada de Salvador, un jove geòleg de Lima que viatjarà al poble i sense voler, canviarà la destinació de la noia.